

FYLKESMANNEN I OPPLAND
MILJØVERNAVDELINGEN

Rapport nr. 4/88

**FOKSTUMYRA NATURRESERVAT
FUGLEREGISTRERINGER 1987**

Resultater fra feltarbeidet sommeren 1987

Utarbeidet av Thor Østbye

Lillehammer, februar 1988

FORORD

Denne rapporten omhandler ornitologiske registreringer i juni 1987 fra Fokstumyra naturreservat og nærliggende områder.

Registreringsarbeidet er en oppfølging av de undersøkelserne som ble foretatt av fugl og vegetasjon sommeren 1986. Registreringer av fuglelivet over flere år vil gi et bedre estimat av fuglebestanden ved at tilfeldige variasjoner får mindre betydning for resultatene. Dessuten vil en kunne se hvilken betydning f.eks. variasjonen i smånagerbestanden har for bestanden av de ulike fugleartene.

Samtidig med fugleregistreringene ble det utført vanlig oppsynsvirksomhet innenfor naturreservatet og omkringliggende områder. Det er utarbeidet egen rapport for denne virksomheten.

Registreringsarbeidet og rapporten er gjort av Thor Østbye på oppdrag fra fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Forfatteren står ansvarlig for faglig innhold og vurderinger.

Torstein Wangenstein
miljøvernleder

Kolbjørn Hoff
friluft- og naturvernkonsulent

I N N H O L D S F O R T E G N E L S E

<u>Seksjon</u>	<u>Side</u>
1. Sammendrag	3
2. innledning	4
3. metoder	5
4. resultater	9
5. Artsliste for Fokstumyra	19
6. Artskommentarer	22
7. Konklusjon	27
8. Litteratur	29

1. SAMMENDRAG

Feltarbeidet ble utført i perioden 01.06 - 25.06.87.

Registreringsområdet utgjorde samme avgrensede areal mellom Nordsætrane og Vålåsjøen som fjoråret. Totalt dekker arealet ca. 20 km², innbefattet Fokstumyra naturreservat på ca. 7850 da.

Årets registreringer ble mindre omfattende enn fjorårets, dels fordi fugletakseringene ble kombinert med et tidkrevende oppsynsarbeid og dels fordi kulde og regn til tider reduserte feltaktiviteten betraktelig.

To linjeplatetakseringer ble lagt langs to av fjorårets takseringsruter i biotopene myr/vierkratt og blåbær-fjellbjørkeskog. Linjetaksering ble kun utført i blåbær-fjellbjørkeskog og blåbær-blålynghei.

Vannfugl ble registrert med 2-5 linjetakseringer i myr, 5-10 punktakeringer langs åpne vannspeil (tjern og oversvømte areal) og spillplasstakseringer for brushane og dobbeltbekkasin. Hekkerregistreringer i området Nysætervegen - Vålåsjøen ble umuliggjort p.g.a. oversvømmelse.

Resultatene viser generelt færre observerte arter i år med lavere tetthet enn fjoråret. I biotopen myr/vierkratt er det de samme dominerende arter, men lavere tetthet (310 - mot 455 terr./km²), færre territorielle arter (9 mot 10) og færre observerte arter (12 mot 16) i forhold til 1986. Mest markert bestandsnedgang er registrert for blåstrupe og løvsanger.

I fjellbjørkeskog viser resultatene samme artsdominans, samme antall territorielle arter (7) og nesten samme tetthet (436 - mot 447 terr./km²), men færre observerte arter (10 mot 12) i forhold til fjoråret.

Som det åpne myrlandskapet viser også det åpne heilandskapet en markert nedgang i fuglebestandene. Langs samme takseringsrute viste resultatene 96 observasjoner av 11 arter i 1986 mot 39 observasjoner av 7 arter i 1987. Også i heilandskapet var det en klar tilbakegang for løvsanger og blåstrupe. Det var også tilbakegang, om ikke så markert, for andre arter med tilknytning til heilandskapet. De åpne biotopene hadde mer markert nedgang i spurvefuglbestanden enn trebevokste biotoper.

Av vannfugl ble totalt 30 arter, 2 færre enn i 1986, og tilsammen 19 hekkende arter, likt med fjoråret, registrert. 1 lom, 5 andefugler, 1 tranefugl, 11 vaderarter og 1 måkefugl hekket, og hekkebestanden på 125-141 par, var lavere enn fjorårets på 178-184 par (enkeltebekkasin ikke medregnet). For endene var det bare mindre bestandsendringer. Trane, gluttsnipe hadde omlag samme hekkebestand begge årene. Heilo, vipe og småspove viste noe tilbakegang, mens brushøns, rødstilk og grønnstilk hadde markert bestandsnedgang fra 1986. Fiskemåke viste en økning fra sist år.

Av rovfugl ble 8 arter registrert, hvorav 3 arter hekket.

Totalt ble færre arter observert i år i forhold til sist år, 68 mot 72, mens antall hekkende arter økte fra 45 til 46.

Tilsammen er, pr. oktober 1987, 128 arter + 1 art med 2 underarter observert i eller inntil registreringsområdet på Fokstumyra, av disse er 70 arter + 1 art med 2 underarter registrert hekkende.

2. INNLEDNING

Med bakgrunn i fjorårets registreringer på Fokstumyra ønsket fylkesmannen i Oppland i år en oppfølging av de ornitologiske registreringene. Dette arbeidet skulle kombineres med et prøveprosjekt med formål å øke oppsynsvirksomheten i Fokstumyra naturreservat, Dovre statsalmenning og Joramo bygdealmenning for om mulig å avdekke ulovligheter omkring forskjellige former for reirrøving/reirforstyrrelser.

Resultatene fra årets kvantitative og kvalitative registreringer bygger på svakere bakgrunnsmateriale enn fjoråret p.g.a. at registreringsarbeidet ble kombinert med et tidkrevende oppsynsarbeid, og samtidig som værforholdene var svært dårlige i arbeidsperioden.

3. METODER

Feltarbeidet varte 26 dager, fra 01.06 til 26.06.87.

Registreringsområdet var som fjoråret lokalisert mellom Nordsætrane og Vålåsjøen, se fig. 2 og 3.

Årets registreringer ble mindre systematiske og omfattende enn fjorårets av følgende to årsaker. Et tidkrevende oppsynsarbeid på Fokstumyra, i Joramo bygdealmening og Dovre statsalmening skulle kombineres med fugleregistreringene. Samtidig ble været denne våren en begrensende faktor på all utenomhuslig aktivitet. I hele undersøkelsesperioden dominerte kaldt vær med betydelige nedbørsmengder, enkelte dager også med mye tåke eller sterk vind.

Kvantitative fugleregistreringer ble utført etter linjeflate- og linjetakseringsmetoden. Beskrivelse og diskusjon se bl.a. Bevanger (1978), Baadsvik og Bevanger (1978) og Statens Naturvårdsverk (1978). For sammenligning av spurvefugltetthet med fjoråret ble årets to linjeflater, en i biotopen myr/vierkratt og en i fjellbjørkeskog, lagt etter to av fjorårets linjeflater.

Felt A (1450 x 100 m) i biotopen myr og myr/vierkratt, stedvis i kontakt med åpent vann, følger avmerket sti fra Fokstua stasjon til fastmarkskolle mellom Horrtjerna.

Felt B (850 x 100 m) i biotopen blåbær - fjellbjørkeskog ligger mellom N. og S. Horrtjern og strekker seg langs Langtjern.

Linjetaksering på fastmarkslokaliteter ble utført medio - ultimo juni i biotopene blåbær - fjellbjørkeskog og blåbær - blålynghei. Sistnevnte biotop ble taksert etter samme løype som i 1986. Flere forsøk på taksering i ovennevnte og andre biotoper i området måtte flere ganger avbrytes p.g.a. regn eller vind.

Registrering av vannfugl: Anslått bestand av ender og vadere er basert på spinklere grunnlag enn fjoråret. For vadefugl er bestandstallene basert på fra 2 til 5 linjetakseringer i alle myrområdene sørvest for Nysætervegen med unntak av N. Langmyre. Bare sporadisk og usystematisk observasjonsmateriale foreligger fra området mellom Nysætervegen og Vålåsjøen. Oversvømmelse av de fleste myrene det meste av registreringsperioden umuliggjorde et systematisk registreringsarbeide i dette området. Denne strekningen hadde trolig en lav tetthet av vannfugl, spesielt vadere p.g.a. oversvømte hekkebiotoper i mai og juni.

Andefuglbestanden er anslått på bakgrunn av 5-10 punktaksringer i alle tjern i området samt en andefugltaksering den 21.06. utført av 3 personer. Andefugltakseringen har flere negative faktorer i forhold til fjoråret. For tidlige takseringer, mens de fleste artene ennå lå på reir, ikke bruk av kano (en fordel i starr-rike biotoper) samt dårlig registrering i nordøst p.g.a. oversvømmelse, kan nevnes. Bestandstallene for de fleste arter er satt opp på bakgrunn av antall observerte hannfugl.

Fire kvelds-/nattaksringer ble gjennomført etter dobbeltbekkasin og jordugle i området Nysætra - Kringlotjern - Fokstua stasjon - S. Horrtjern.

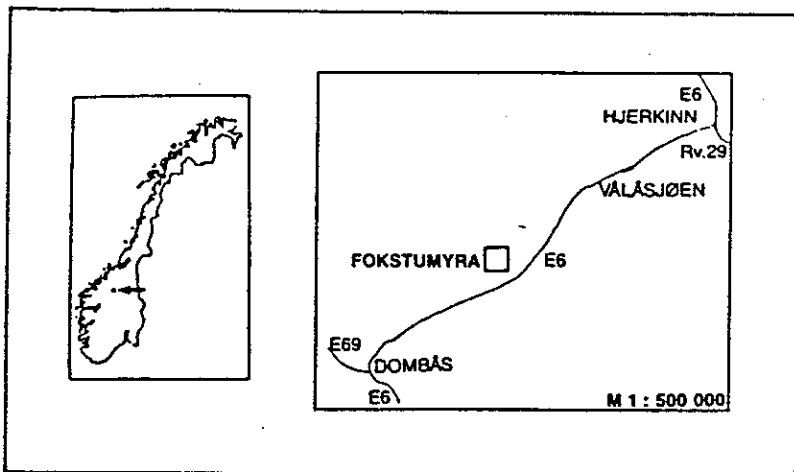

Fig. 1. Lokaliseringskart.

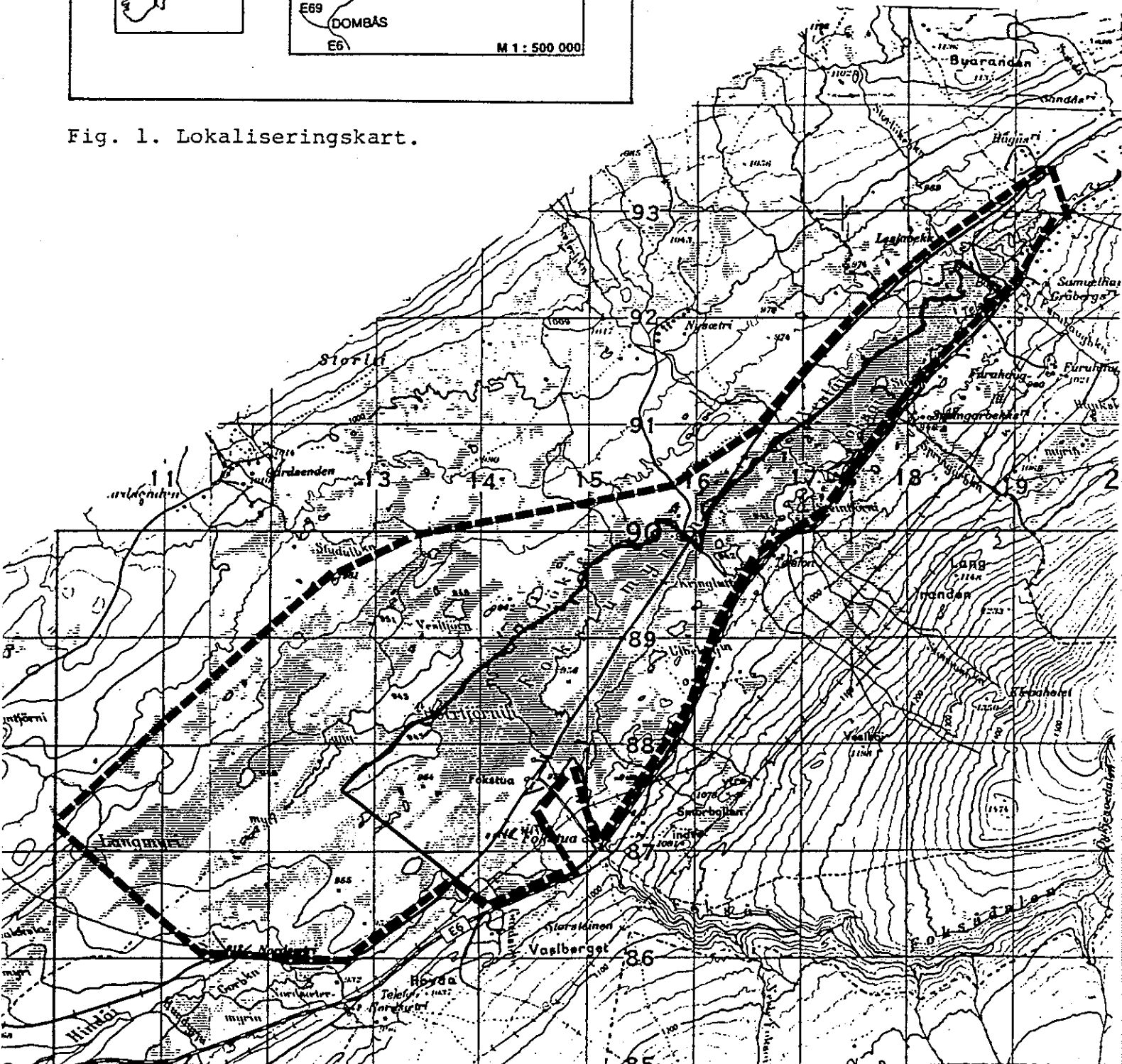

Fig. 2. Lokaliseringskart med avgrensning av undersøkelsesområdet og Fokstumyra naturreservat. M. 1:50 000.

Tegnforklaring: Undersøkelsesområdet

 Fokstumyra naturreservat (Grense satt etter "Utkast til verneplan for våtmarker i Oppland fylke.")

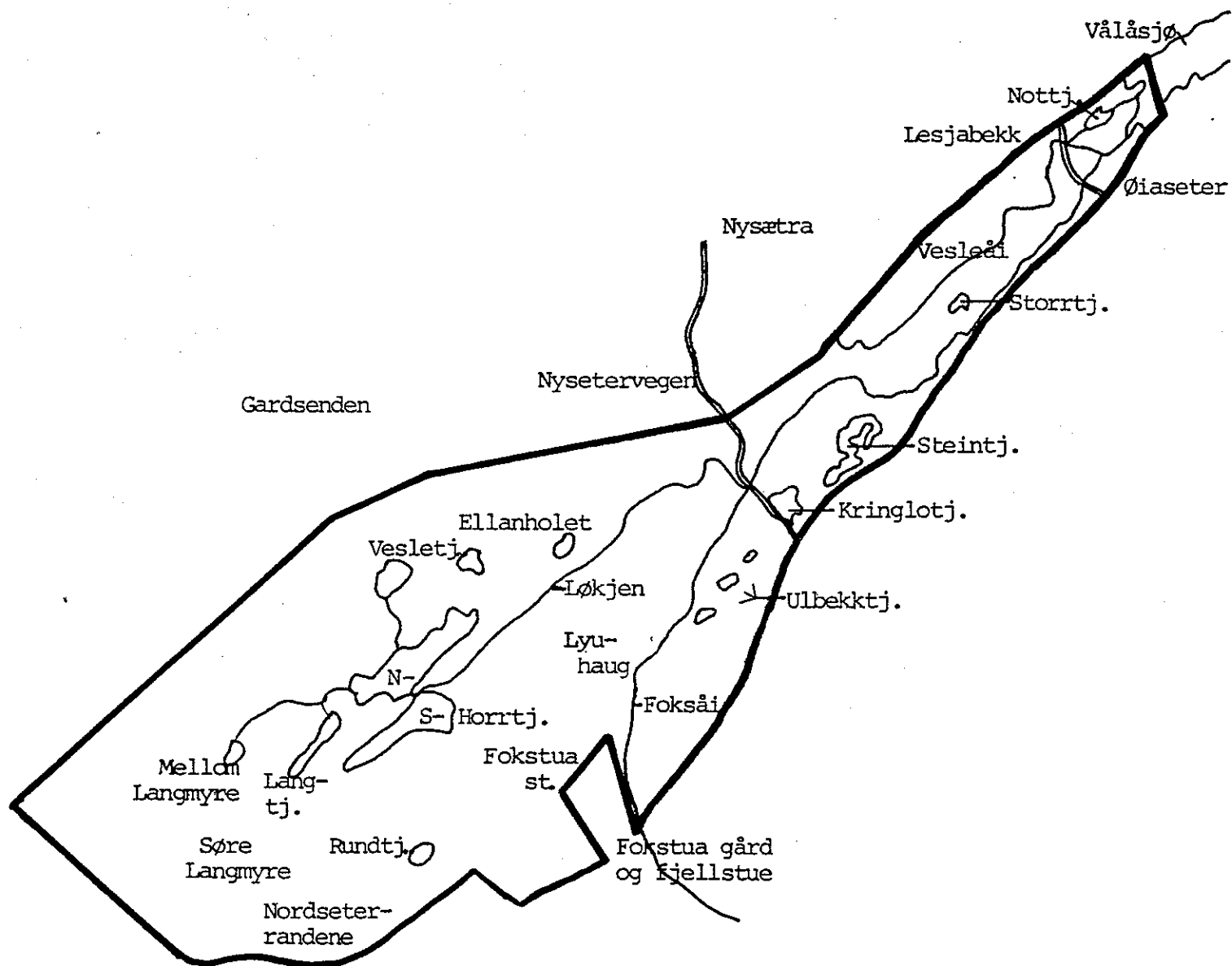

Fig. 3. Geografiske navn i og rundt undersøkelsesområdet.

Årets materiale er forsøkt stilt sammen med fjorårets registreringer.

I artskommentarene nevnes også kort interessante observasjoner utenfor registreringsområdet på Fokstumyra.

Tabell 1. Utførte linjeplatetakseringer.

	Morgentaks. 02.00 - 10.00	Formidd.taks. 10.00 - 12.00	Tils.
Felt A.	9	1	10
Felt B.	8	2	10
Tils.	17	3	20

4. RESULTATER

Resultater og bestandsvurderinger fra 1987 må ses i sammenheng med årets bakgrunnsmateriale med færre og mindre systematiske registreringer enn fjoråret. Med få ord kan en svært generelt si at færre arter med jevnt over lavere tetthet hadde tilhold på Fokstumyra i 1987 i forhold til 1986.

LINJEFLATETAKSERING:

Mosaikk myr/vierkratt.

I år som i fjor dominerte sivspurv, løvsanger og blåstrupe linjeflata som dekker biotopen åpen myr og myr med vierkratt, stedvis i kontakt med åpent vann. Artene utgjorde omtrent nøyaktig samme prosentvise fordeling av fuglesamfunnet som fjoråret med 80,5 i 1986 mot 80,2 i 1987. Mer spredt, men vanlig, opptrer gulerle, heippiplerke og rødvingetrost. Samlet utgjorde ovennevnte 6 arter en nær opptil lik dominans for begge årene med 94% i 1986 og 93,4% i 1987. Gråtrost og jernspurv hadde et revir hver begge årene.

På linjeflata ble færre revir, 45 mot 66, lavere tetthet i biotopen, 310 mot 455 terr. km², færre territorielle arter, 9 mot 10, og færre totalt registrerte arter, 12 mot 16, registrert i forhold til 1986. Størst nedgang i bestanden fra fjoråret hadde blåstrupe med 9 revir, fra 13 til 4, men også løvsanger med markert nedgang fra 21 til 15 revir. Tornsanger ble ikke registrert territoriell i år. (Tabell 2).

Blåbær - fjellbjørkeskog.

Som fjoråret dominerte løvsanger og bjørkefink biotopen med 73% mot 79% i 1986. Sammenlignet med resultatene fra myr ble bare en mindre bestandsnedgang i forhold til fjoråret notert i fuglesamfunnet. Totalt ble 37 revir, 436 terr./km², og totalt 10 observerte arter registrert. Tallene fra 1986 var 38 revir, 447 terr./km², og totalt 12 observerte arter. Antall territorielle arter var likt for begge årene med 7 arter. Både løvsanger, bjørkefink, sivspurv og blåstrupe hadde 1-2 færre revir, mens gråtrost økte med 3 revir fra fjoråret. Rødstjert hadde 1 par begge årene. Gråfluesnapper ble ikke registrert territoriell i år. (Tabell 3).

LINJETAKSERING:

Blåbær - fjellbjørkeskog.

Som linjeplatetakseringa viste også linjetakseringa dominans av bjørkefink og løvsanger i fjellbjørkeskog i og rundt Fokstumyra. Sammenlignet med fjorårets registreringer i samme biotop opptrer foruten bjørkefink og løvsanger også gråtrost, gulerle, rødstjert, blåstrupe, sivspurv, gjøk og rødvingetrost regelmessig i biotopen. De to sistnevnte arter ble ikke registrert territorielle på linjeplata. Årsaken kan være gjøkens forholdsvis store revirer som vanskelig dekkes av linjeplatetakseringa, mens rødvingetrosten mangler gode hekkebiotoper på linjeplata p.g.a. dårlig utviklet busksjikt. (Tabell 4).

Blåbær - blålynghei.

Det åpne heilandskapet viste som det åpne myrlandskapet, en markert reduksjon av spurvefuglbestanden. Totalt viser tallene for antall observerte individer fra linjetakseringen i heilandskapet en nedgang på nesten 2/3 fra 1986. Langs samme takseringsrute ble det i 1986 gjort 96 observasjoner av 11 arter mot årets 39 observasjoner av 7 arter. Også i denne åpne biotopen har løvsanger og blåstrupe en klar bestandsnedgang. Typiske heiarter som heippiplerke, heilo, lappspurv og småspove viser også klar tilbakegang. (Tabell 5).

Vannfugl.

I det meste av registreringsperioden lå store myrrealer mellom Nysætervegen og Vålåsjøen under vann. Dette resulterte i svært vanskelige forhold for ande- og vadefugltakseringene i området. Ovenfornevnte forhold gir flere usikkerhetsmomenter m.h.t. sammenligning av vannfuglfaunaen med fjoråret.

Antall registrerte hekkende vannfuglarter i området holdt seg konstant på 19 arter fra 1986. Disse fordelte seg på lommer 1 art, andefugler 5 arter, tranefugler 1 art, vadefugler 11 arter og måkefugler 1 art. Av de 19 artene hekket ikke storspove i år, mens myrsnipa opptrådte som ny hekkfugl fra fjoråret. Anslått hekkebestand på 125-141 par ligger en del under resultatet fra 1986 på 178-184 par. Men utelukkes antall hekkende vaderpar mellom Nysætervegen og Vålåsjøen i materialet fra 1986, slik at bestandstallene fra 1986 og 1987 lettere kan sammenlignes, viser disse en svært jevn tetthet begge årene på 134-140 par i 1986 og 125-141 par i 1987. Enkeltbekkasin er ikke medregnet i materialet (Tabell 7).

Storlom, stokkand, krikkand, brunnakke, stjertand og toppand viste kun mindre bestandsvariasjoner. Stjertand hadde en mulig økning på 1 hekkende par, mens toppand hadde en antatt tilbakegang på 1-2 par. Toppanda var vanskelig å inventere i år da arten av ukjent grunn holdt seg vekk fra Kringlotjern, som sist år var artens kjernebiotop. Både bergand, havelle, sjøorre, laksand, kvinand og svartand ble observert på trekk. Andeartene på trekk ble både observert med flere individ av hver art og med lengre oppholdstid i området enn fjoråret, trolig p.g.a. sein is-/snøsmelting i fjellet.

Gråhegre ble observert bare 1 gang i år, mens arten i fjor opptrådte vanlig på Fokstumyra.

Trane hadde 2 hekkende par, som også antatt i 1986. I tillegg holdt et tredje par seg i området som ikke hekket, eller hadde avbrutt hekking.

Tidligere på 1900-tallet er myrsnipe kun tilfeldig observert på Fokstumyra, men i år ble 1 par antatt å hekke da både fluktspill og varslende individ opptrådte på M. Langmyre. Artens tilhold på myra kan skyldes sein snøsmelting på høyereliggende hekkelokaliteter.

Heilo viste svak tilbakegang både på Fokstumyra og i heilandskapet mot Nysætra. Også for vipe var det en bestandsnedgang fra 4 til 3 par. Brushøns hadde en markert bestandsreduksjon fra 26 hanner i 1986 til 15 i 1987. Kun en spillplass ble benyttet, mot 3 sist år. Også registrerte hekkende hunnfugl ble redusert fra 12 til 9.

Rødstilk og grønnstilk hadde omtrent en halvering av bestandene fra 1986, trolig p.g.a oversvømte hekkelokaliteter i de nordøstre områdene. Arealene sørvest for Nysätervegen viste omtrent samme tetthet for artene begge årene. Gluttsnipe hadde samme bestand som fjoråret med 8 par. Få registrerte par av strandsnipe skyldes trolig dårlig inventering av arten. Det var en liten tilbakegang for småspove fra 8 til 7 par, mens storspove uteble som hekkefugl i år. Bestandstallene for svømmesnipe er beheftet med stor usikkerhet da høy vannstand vanskeliggjorde registrering i artens hekkebiotop.

Tross mangel på takseringstall antas enkeltbekkasin å være den vanligste vaderarten på Fokstumyra. En spillende dobbeltbekkasin ble også observert i år, ca. 3 km fra fjorårets spillplass.

Rugde ble ved to anledninger observert i fluktspill langs undersøkelsesområdets sørvestgrense, men er utelatt som hekkefugl i materialet.

Fiskemåke økte med 3 par, fra 4 til 7. Ellers ble hettemåke og rødnebbterne observert sporadisk. En observasjon av fjelljo var artens 3. registrerte funn på Fokstumyra.

Rovfugl.

Ut fra årets rovfuglregistreringer må det antas at smånagerbestanden i år var noe bedre enn bunnåret i fjor. Tilsammen 7 arter ble observert, fjellvåk, kongeørn, myrhauk, storfalk (trolig vandrefalk), dvergfalk, tårnfalk og jordugle. Av disse ble ikke uventet myrhauk og dvergfalk funnet hekkende og jordugle ble antatt å hekke.

To par myrhauk ble observert under reirbygging, men bare et par gjennomførte hekking. Et dvergfalkreir ble forlatt primo - medio juni sørvest i området. Et nytt reir ble funnet like ved ultimo juni, trolig samme par. Tårnfalk ble jevnlig observert på matsøk i og rundt Fokstumyra, i motsetning til fjoråret da arten helt uteble i Fokstuområdet. Svært overraskende ble en storfalk (trolig vandrefalk) sett jaktende i området i tre tilfeller. Kongeørn og fjellvåk hadde en streifobservasjon hver. Sistnevnte art forsøkte hekking utenfor registreringsområdet ved Vålåsjøberget. Jordugle ble, i motsetning til fjoråret da kun 3 observasjoner ble gjort, regelmessig registrert ute på myrflatene, og årets hekkebestand er anslått til 1-2 par.

Det ble observert færre arter i år, 68, sammenlignet med fjorårets 72, mens antall hekkende arter økte fra 45 til 46 i undersøkelsesområdet. Streifgjester med få registreringer fra 1986, som ikke ble observert i 1987, var taffeland, skogsnipe, hærflue, vendehals, dvergspett, gresshoppesanger, hagefluesnapper, ringtrost og grønnsisik. Av streifgjester observert i 1987, men ikke i 1986, kan nevnes fjellvåk, storfalk (trolig vandrefalk), tårnfalk, fjelljo, sandsvale, låvesvale, korsnebb og dompap. Arter med hekking i 1986, men ikke i 1987, var storspove, tornsanger, gråfluesnapper, granmeis og gråsisik. Og arter med hekking i år, men ikke sist år, var dvergfalk, myrsnipe, jordugle, trepiplerke, ravn og buskskvett.

Tabell 2. Linjeplatetaksering: Sti naturreservat fra Fokstua stasjon til N. Horrtjern (1450 x 100 m) = 145 da.
 A = antall revir, T = antall territorier pr. km²,
 R = relativ tetthet, + = ikke territoriell art.

Art	1987			1986		
	A	T	R	A	T	R
Sivspurv	17	117	37,8	19	131	28,9
Løvsanger	15	103	33,4	21	144	31,9
Blåstrupe	4	27	9,0	13	89	19,7
Gulerle	2	14	4,4	3	21	4,5
Heipiplerke	2	14	4,4	3	21	4,5
Rødvingetrost	2	14	4,4	3	21	4,5
Brushane	1	7	2,2	+		
Gråtrost	1	7	2,2	1	7	1,5
Jernspurv	1	7	2,2	1	7	1,5
Dobbeltbekkasin				1	7	1,5
Tornsanger				1	7	1,5
Grønnstilk	+			+		
Linerle	+					
Svømmesnipe	+			+		
Stokkand				+		
Krikkand				+		
Enkeltbekkasin				+		
Totalt	45	310	100,0	66	455	100,0
Antall terr. arter	9			10		
Totalt antall arter	12			16		

Tabell 3. Linjeplatetaksering: Fjellbjørkeskog, S.- N. Horrtjern -
Langtjern (850 x 100 m) = 85 da.
A = antall revir, T = antall territorier pr. km²,
R = relativ tetthet, + = ikke territoriell art.

Art	1987			1986		
	A	T	R	A	T	R
Løvsanger	16	188	43,2	17	200	44,8
Bjørkefink	11	129	29,8	13	153	34,2
Gråtrost	4	47	10,8	1	12	2,6
Gulerle	2	24	5,4	+		
Sivspurv	2	24	5,4	3	35	7,9
Blåstrupe	1	12	2,7	2	23	5,3
Rødstjert	1	12	2,7	1	12	2,6
Grå fluesnapper				1	12	2,6
Gjøk	+			+		
Lirype	+					
Rødvingetrost	+					
Dvergalk				+		
Kråke				+		
Gråsisik				+		
Totalt	37	436	100,0	38	447	100,0
Antall terr. arter	7			7		
Totalt antall arter	10			12		

Tabell 4. Linjetaksering, Blåbær - fjellbjørkeskog.
A = antall observasjoner, R = relativ tetthet.

Dato	1987				1986	
	15.6	19.6	23.6	Totalt		
Antall m.	700	400	700	1800		3800
	Gards- enden - Nysætra	Vesle- tj. - Ellanh.	Kring- lotj. - Ullbekktj.			
Art	A	A	A	A	R	R
Bjørkefink	22	6	9	37	33,9	25,9
Løvsanger	13	6	16	35	32,1	42,2
Gråtrost	1	1	4	6	5,5	3,4
Gjøk	4			4	3,7	3,4
Gulerle		1	3	4	3,7	0,9
Rødstjert	3	1		4	3,7	5,1
Rødvingetrost	2		2	4	3,7	3,4
Blåstrupe			3	3	2,8	5,1
Sivspurv	1		2	3	2,8	5,1
Heipiplerke	1	1		2	1,8	
Jernspurv			2	2	1,8	
Måltrost			2	2	1,8	
Trepiplerke		1	1	2	1,8	0,9
Dompap			1	1	0,9	
Krikkand						0,9
Lirype						0,9
Hagefluesnapper						0,9
Grå fluesnapper						0,9
Steinskvett						0,9
Totalt	47	17	45	109	100,0	99,9
Totalt antall arter	8	7	11	14		15

Tabell 5. Linjetaksering. Blåbær - blålynghei. 19.6, 4500 m.
 Samme linje taksert i 1986 og 1987.
 A = antall observasjoner, R = relativ tetthet.

Art	1987		1986	
	A	R	A	R
Løvsanger	12	30,7	31	32,3
Heipiplerke	11	28,2	16	16,7
Heilo	6	15,4	8	8,3
Lappspurv	5	12,8	8	8,3
Blåstrupe	3	7,7	11	11,5
Småspove	1	2,6	4	4,2
Gulerle	1	2,6	2	2,1
Sivspurv			8	8,3
Gjøk			4	4,2
Trane			3	3,1
Steinskvett			1	1,0
Totalt	39	100,0	96	100,0
Totalt antall arter	7		11	

Tabell 6. Vannfuglregistrering 21.6 med hovedvekt på andefugl.
 (hu = hannfugl, ha = hannfugl, p = par, i = ikke kjønsbestemt individ, juv. = juvenil/ungfugl)

	Ull- bekk- tj.	S. Horr- tj.	N. Horr- tj.	Lang- tj.	Mellom Langm.	Vesle- tj.	Sjugu- myre	Stein.tj. Kring.tj.	Storr- tj.	Trettar- myre	Øya- sæter	Vålås- jø- delta	Tilsammen
Storlom			5 i										5 i
Stokkand				1 ha					1 ha		1 hu+juv		1 hu + juv
Krikkand											1 p		7 ha + 1 p
Brunnakke													2 ha
Stjertand	1 hu												1 hu
Toppand													2 p
Bergand													1 p
Heilo				1 p		1 p							1 p
Vipe				2 p									3 p
Brushane x				2 hu	1 p								3 hu + 1 ha
Rødstillk	1 p			7 p	2 p	1 ha			2 p	1 p			16 p
Gluttsnip				1 p									2 p
Grønstillk				2 p									2 p
Strandsnip			1 p										1 p
Småspove				1 p	1 p								2 p
Svømmesnip				6 i									7 hu + 6 i
Fiskemåke					1 p								3 p
Rødnebbterne		1 p 2 i	1 p		1 p								2 i

x spillplass lokalitet v/S. Horrtjern ikke registrert.

Tabell 7. Anslått hekkebestand av vannfugl

For ender, trane og måker gjelder anslått bestand hele undersøkelsesområdet som i 1986, med unntak av N. Langmyrene. For vadere gjelder bestandsvurderingen for 1987 området sørvest for Nysætervegen. Vaderbestanden sørvest for Nysætervegen i 1986 er angitt i parentes. Enkeltbekkasin er ikke taksert (ha = hannfugl).

ART	Antall par tils. i reg.området		Antall arter	
	1986	1987		
Storlom	1-3	1-2		
Stokkand	9	10-15		
Krikkand	17	10-15		
Brunnakke	5	4-5		
Stjertand	1-2	2-3		
Toppand	7-9	5-8		
Trane	1-2	2		
Heilo	7 (7)	5		
Vipe	4 (4)	3		
Myrsnipe		1		
Brushane	12/26ha (12/26ha)	9/15 ha		
Rødstilk	33 (15)	19		
Gluttsnipe	8 (8)	8		
Grønnstilk	31 (19)	18		
Strandsnipe	11 (6)	3		
Storspove	2 (2)			
Småspove	8 (8)	7		
Enkeltbekkasin	Ikke taksert			
Dobbeltbekkasin	1 ha (1 ha)	1 ha		
Svømmesnipe	17 (8)	11		
Fiskemåke	4	7		
	178-184	134-140*	125-141	
Orden			1986	1987
Lommer	1-3	1-2	1	1
Andefugler	39-42	31-46	5	5
Tranefugler	1-2	2	1	1
Vadefugler	133 (89)	84	11	11
Måkefugler	4	7	1	1
	178-184	134-140*	19	19

* Bestandstallet gjelder for ender, trane og måker i hele reg.området og vadere for området sørvest for Nysætervegen.

Tabell 8. Antall registrerte arter vannfugl på Fokstunmyra.

	1816 - 1986				1986				1987			
	Påvist hekkende	Antatt hekkende	Trekk/ streif	Sum	Påvist hekkende	Antatt hekkende	Trekk/ streif	Sum	Påvist hekkende	Antatt hekkende	Trekk/ streif	Sum
Lommer	2			2	1			1				1
Dykkere			1	1				1				1
Storkefugler			1	1			1	1			1	1
Andefugler	8	3	8	19	5		7	12	5		6	11
Riksefugler			1	1				1				1
Tranefugler	1			1	1			1	1			1
Vadefugler	15	1	5	21	11		3	14	11		2	13
Måkefugler	2		4	6	1		2	3	1			3
Sum	28	4	20	52	19		13	32	19		11	30

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987		
	H	ST	H	ST	H	ST	H	ST	HV	HF	ST	HV	HF	ST	HV	HF	ST
Gulsanger							?	?x									
Hagesanger							?	?x									
Munk	?x																
Tornsanger													x				
Møller			x				?	x			x			x			
Løvsanger	x		x		x		x		x			x			x		x
Hagefluesnapper		?x							x					?x			
Gråfluesnapper											x		x				
Buskskvett		x				x	x			?	x						x
Steinskvett		x	x		x		x		x			x					x
Rødstjert	x		x		x		x		x			x					x
Rødstrupe											x						
Blåstrupe	x		x		x		x		x			x					x
Gråtrost	x		x				x		x			x					x
Ringtrost											x						x
Rødvingetrost	x		x			x	x		x			x					x
Måltrost										?x			x				x
Løvmeis		x						?x					x				
Granmeis		x				x				?	x		x				
Kjøttmeis											x						
Gråspurv					x		x		x								
Pilfink	?	x															
Bokfink										?	x						
Bjørkefink	x		x		x		x		x			x					x
Grønnsisik										?	x		?	x			
Bergirisk								x			x						
Gråsisik		x	x				x			x			x				
Grankorsnebb								x			x						
Korsnebb sp.																	
Dompap				x				x									x
Gulspurv		x		x													x
Dvergspurv											x						
Sivspurv	x		x		x		x		x			x					x
Lappspurv	x		x		x		x		x			x					x
Snøspurv											x						
Antall observerte arter	52		48		32		76		102			72			68		
Antall arter med hekkestatus	37		38		21		40		55			45			46		

6. ARTSKOMMENTARER

(Interessante observasjoner i Fokstuområdet, utenfor undersøkelsesområdet, er også nevnt.)

- Storlom:** 1 par hekket i N. Horrtj. Hekking obs. fra 01.06 - 09.06.
Arten ble ikke obs. i tjernet igjen før 5 ex. obs. den 21.06. og 3 ex. den 22.06. 3 ex. i S. Horrtj. 23.06., trolig samme indiv. som dagen før. Hekking i N. Horrtj. sannsynlig mislykket, årsak ukjent. Usikkert om arten hekket i Steintj., hvor 1 ex. ble obs. 01.06 og 04.06 og 1 par 17.06. Et par hekket i Langtj. v/Nysætra. Andre obs: Vålåsjødelta: 1 ex. 01.06, 1 par 07.06, 3 ex. 19.06. Kringlotj.: 1 ex. 08.06.
- Hegre:** Kun en obs. 1 indiv. S. Horrtj. 05.06. (Arten obs. regelmessig juni/juli 1986.)
- Stokkand:** Følgende hunner observert; 11.06, Storrtj. 1 hunn m/7 juv, 14.06, 2 enslige hunner nord for Lyuhaug, Storrtj. 1 hunn m/11 juv, 18.06, S. Horrtj. 1 hunn m/9 juv, 19.06, Kringlotj. 1 hunn m/juv og 21.06, Øyasæter 1 hunn m/juv. Anslått bestand 10-15 par.
- Krikkand:** Anslått bestand 10-15 par. 8 par registrert under andefugltelling.
- Brunnakke:** 4-5 par antas å hekke. Bestandsanslag basert på antall hannfugl. 8 obs. av arten n.ø, og 4 s.v for Nysætervegen.
- Stjertand:** Antatt hekkebestand 2-3 par. Et par med tilhold i Ellanholet.
- Toppand:** Flere par obs. gjennom hele undersøkelsesperioden uten tegn til hekking. I 1986 opptrådte arten, spesielt hannfugl konsentrert til lokaliteten Kringlotj. I år ingen obs. av arten i tjernet. Antatt hekkebestand 5-8 par.
- Bergand:** 1 par med tilhold i området i hele undersøkelsesperioden. Oftest obs. i tjern n. for N. Horrtj. Ingen tegn på hekking. Andre obs.: 1 hunn 05.06 i overnevnte tjern og 1 par i Langtj. ved Nysætra 02.06.
- Svartand:** 02.06 1 hunn i Langtj. ved Nysætra. 03.06 1 par + 1 hunn i S. Horrtj.
- Sjøorre:** Vanlig på trekk første uka av juni. 01.06 8 indiv. S. Horrtj., 02.06 1 par N. Horrtj., 2 par + 1 hunn S. Horrtj., 5 par Langtj. ved Nysætra, 03.06 3 par S. Horrtj., 05.06 1 par S. Horrtj., 06.06. 2 par S. Horrtj. Flere indiv. med lengre tilhold i området enn fjoråret.
- Havelle:** Obs. prim juni i/ved Horrtjerna 01.06 3 indiv. S. Horrtj. 02.06 1 par + 2 hanner S. Horrtj., 05.06 1 par tjern n.ø for N. Horrtj. og 06.06. 1 hann S. Horrtj.
- Kvinand:** 2 par N. Horrtj. 04.06.
- Laksand:** 2 hunner Vålåsjødelta 01.06 og 02.06.

- Fjellvåk:** 1 indiv. ved Fokstua gård den 12.06. 1 par hekket i Vålåsjøberget, men begge eggene fjernet den 22.05 av Gjershaug fra Sognli forsøksgård for becquerelmåling.
- Kongeørn:** 1 indiv. i flukt over Fokstua st. 18.06 (observert av NSB ansatt).
- Myrhauk:** 1 par hekket ca. 1 km sv for Fokstua st. Reiret inneholdt den 23.06 4 egg. 1 hunn obs. byggende rede ca. 100 m sv for Nordsætrene den 06.06. Arten også på lokaliteten den 01.06. Hekke-registrering på sistnevnte lokalitet den 17.06 og 19.06 uten resultat. Trolig avbrutt hekking, årsak ukjent. Voksne og ungfugl obs. jaktende på jordene rundt Fokstua gård i sept. (R. Sønstebø pers. med.) I motsetning til sist år ble arten i år sett regelmessig jaktende i myrområdene.
- Storfalk:** Tre obs. av storfalk, alle med artsidentifikasjon mot vandrefalk. 1 indiv. ved Nysætra 10.06 og 11.06 (Harald Savro). 1 indiv. ved S. Horrtj. (Eivind Sæter).
- Dvergfalk:** Sør for S. Horrtj., i naturreservatet 1 reir med 1 egg 02.06. Hunnen på redet 05.06. Den 17.06 ble en skoleklasse, med natursti og bålbrenning like inntil reirtreet, vist vekk fra lokaliteten. Redet ble undersøkt og var da tomt. Grunnen kan være lengre forstyrrelser av skoleklassa slik at predatorer (kråkefugl) kan ha kommet til. Reirrøving av folk også mulig. Reiret lå lett synlig ca. 30 m fra sti som ligger langs reservatgrensa. 1 par hekket nord for Langtj. 21.06. Mulig samme par som fikk avbrutt hekking ved S. Horrtj. 1 par varslet i bjørkelia vest for Langtj. ved Nysætra 03.06.
- Tårnfalk:** Ingen hekkefunn, men jevnlig obs. i juni mnd. 1 hann Nysætra 02.06, 1 hann Vålåsjøberget 04.06, 07.6 og 20.06, 1 hann S. Horrtj. 21.06. Ingen obs. av arten i 1986.
- Lirype:** 9 par registrert s.v. for Nysætervegen og 2 par sør for Nysætra.
- Orrfugl:** En hann i spill s.v. på Langmyra 02.06 og 05.06. 1 hann nord for N. Horrtj. 05.06. To døde orrhaner, sannsynligvis tatt av rovfugl, funnet ved Nordsæterranden den 17.06 og ved Vesletj. den 19.06.
- Trane:** 2 par hekket, 1 par i reservatet ved Storrtj. og 1 par på Gardsendenmyrene. (Arten antatt å hekke på begge lokalitetene i 1986.) I tillegg ble 1 par obs. i Langtj./Langmyre området uten indikasjon på hekking. Paret kan forsøkt hekking, men mislykket.
- Boltit:** 1 hekkende par på Gråhøi.
- Heilo:** 5 par innenfor og 6 par utenfor registreringsområdet. 2 par Nordsæterranden, 1 par S. Langmyre, 1 par Ellanholet, 1 par mellom Ellanholet og Nysætervegen, 3 par sør for Nysætra og 3 par s.v for Nysætra retning Garsendenmyrene.
- Vipe** ; 1 par Mellom Langmyre og 2 par Søre Langmyre, tils. 3 par, en tilbakegang på 1 par fra 1987.

Fjæreplytt: 1 par Blåhøin 22.06. Det meste av Blåhøinområdet var ennå på dette tidspunkt for det meste dekt av snø.

Myrsnipe: 1 par hekket trolig s.v på Mellom Langmyre. Fluktspill og varslende par primo juni. Trolig artens første registrerte hekking på Fokstumyra på 1900-tallet.

Brushane: En markert bestandsnedgang i forhold til fjoråret fra 26 til 15 hanner. 1 spillplass ved utløp S. Horrtj. ble benyttet i år mot 3 sist år. Totalt 9 antatte hekkeplasser registrert s.v for Nysätervegen, (4 sør for Ellanholet, 1 øst for S. Horrtj. (reir og egg oversvømt medio juni), 2 Søre Langmyre, 1 Mellom Langmyre (samme plass som i 1986) og 1 ved tjern nord for S. Horrtj.)

Rødstilk: Vanlig som fjoråret. 19 par s.v. for Nysätervegen. 7-14 par (usikre tall) n.ø for Nysätervegen.

Gluttsnipe: S.v for Nysätervegen, 8 par. Revirvalg lokalisert til større myrer med tørrere partier.

Grønnstilk: Vanlig som fjoråret. S.v for Nysätervegen, 18 par.

Strandsnipe: 3 par registrert ved Horrtjerna.

Småspove: 7 par i undersøkelsesområdet s.v for Nysätervegen. Kun 1 rede lå i våt biotop. Revirene lå ved Ullbekktj. på myr mellom Ullbekktj. og Ellanholet, øst for Bonkallhaugen, Nordsæterranden, vest for Langtj. på M. Langmyre og nord for N. Horrtj. I tillegg ble 4 revir registrert ved Nysætra. På en av lokalitetene her, hvor alle eggene ble borte, forelå mistanke om reirrøving.

Rugde: 1 indiv. i fluktspill ved Nordsæterrundene den 20.06.

Enkeltbekkasin: Antall par ikke anslått, men ut fra artens observasjonshyppighet, den vanligste vaderen i området.

Dobbeltbekkasin: Arten forsøkt taksert i undersøkelsesperioden i området Nysætra - Kringlotj. - Lyuhaug - S. Horrtj. Ikke registrert før 1 indiv. ble hørt spillende ved undergangen langs Nysätervegen den 20.06-22.06.

Svømmesnipe: Ca. 11 par s.v for Nysätervegen (2 par Ellanholet, 4 par S. Horrtj. 4 par i Langtjernområdet og 1 par v/Bonkallhaugen).

Fjelljo: 1 indiv. Sjugurdmyradn den 17.06. 3 registrerte funn av arten på Fokstumyra.

Hettemåke: 8 indiv. S. Horrtj. og 27 indiv. Storrtj. 14.06.

Fiskemåke: 7 par hekket, 3 flere enn i 1986. 2 par Ellanholet, 1 par S. Horrtj., 1 par N. Horrtj., 1 par M. Langmyre, 1 par øst for Bonkallhaugen, 1 par Rundtj. I tillegg hekket 1 par i Langtj. ved Nysætra. Småflokker på 5-20 indiv. ble daglig obs. i hele registreringsområdet.

Rødnebbterne: 1 indiv. 12.06 v/Rundtj. og 1 indiv. 14.06 S. Horrtj.

Jordugle: Ble jevnlig sett i hele registreringsperioden. 1-2 par med antatt hekking mellom Nysätervegen og S. Horrtj.

- Haukugle: En eldre observasjon. 1 indiv. Steintj. 18.04.1984 (Tor Martin Haugen, i flg. J. Opheim pers. med.).
- Tårnseiler: Vanlig som fjoråret.
- Sandsvale: 2 indiv. sammen med taksvale ved S. Horrtj. 12.06.
- Låvesvale: 1 ex. ved Nysætra 06.06.
- Taksvale: Som fjoråret.
- Trepiplerke: 2 syngende indiv., 1 ved Ellanholet og 1 ved Kringlotj. medio juni.
- Heipiplerke: Meget vanlig, men trolig noe lavere tetthet enn 1986.
- Gulerle: Som fjoråret.
- Linerle: 1 indiv. obs. ved Horrtj. Ellers vanlig ved bygninger i området.
- Stør ; Som fjoråret.
- Skjære: Hekket i samme reir ved Fokstua st. som fjoråret.
- Kråk ; Se Skjære.
- Ravn ; 1 par med 4 juv hekket i furu nord for undergangen ved Nysætervegen. 1 par hekket i Vålåsjøberget.
- Jernspurv: Adskillig færre obs. av arten i år sammenlignet med 1986.
- Møller: 2 hanner sang mellom jernbanelinja og Sjugardsmyradn 14.06.
- Løvsanger: Meget vanlig, men bestandsnedgang fra fjoråret. Størst tilbakegang i åpne biotoper.
- Buskskvett: 1 syngende hann ved Lyuhaug 05.06 og 1 hann ved Nysætervegen 21.06.
- Rødstjert: Opptrer spredt i fjellbjørkeskogen som fjoråret.
- Blåstrupe: Vanlig, men med markert bestandsnedgang fra sist år i åpne biotoper som blåbær - blålynghei og mosaikk myr/vierkratt.
- Gråtrost og Rødvingetrost: som fjoråret.
- Måltrost: 1 syngende indiv. v/Ullbekktj. 07.06 og 2 syngende indiv. sør for Kringlotj. 23.06.
- Kjøttmeis: 1 varslende indiv. under Vålåsjøberget medio juni.
- Bjørkefink: Dominerende art i fjellbjørkeskog. Trolig noe lavere tetthet enn fjoråret.
- Kornebb sp.: 4 indiv. fløy over Kringlotj. 23.06.
- Dompap: 1 syngende indiv. sør for Kringlotj. 23.06.

Sivspurv: Vanlig, men også denne arten med lavere tetthet på myr og i heilandskap i forhold til 1986.

Lappspurv: 5 par ved Nordsæterrundene (6 par på lokaliteten i 1986).
Regelmessig i heilandskapet ved Nysætra.

7. KONKLUSJON

I forhold til 1986 ble noe færre arter registrert i år, mens antall hekkende arter ligger omtrent jevnt med fjoråret. Tallene er 68 observerte arter hvorav 46 med hekkestatus i 1987, mot 72 observerte arter og 45 med hekkestatus i 1986.

Av vannfugl ble totalt 30 arter observert, mot fjorårets 32, og antall hekkende vannfugl var likt begge årene med 19 arter. Anslått hekkebestand av vannfugl ligger lavere enn fjoråret. Taffeland og skogsnipe ble ikke registrert i år. Storspove hekket kun i 1986, mens myrsnipe hekket i år, trolig artens første registrerte hekkefunn på 1900-tallet.

Storlom hadde 2 sikre hekkefunn, et innenfor og et like utenfor registreringsområdet. Om arten hekker i Steintj., ble heller ikke i år undersøkt nærmere.

For toppand og brunnakke var det mulig en liten tilbakegang, men for stjertand var det en mulig framgang med 1 par. Stokkand og krikand var også i år vanlig på myra, men bestandsantall er vanskelig å anslå bl.a. p.g.a. manglende takseringsmateriale.

Trane opptrådte med 2 hekkende par som anslått for fjoråret. I tillegg holdt 1 par seg i området. Gråhegre hadde kun 1 obs. i år, mens den under fjoråret opptrådte jevnlig.

Heilo, vipe og småspove hadde en liten bestandsnedgang, mens brushane hadde en markert nedgang fra 26 spillende hanner i 1986 til årets 15 hannfugler. Storspove uteble som rugefugl i år. Rødstilk og grønnstilk hadde halverte bestander fra fjoråret, mens gluttsnipe holdt seg konstant på 8 par.

Det ble observert en spillende dobbeltbekkasin, registrert ultimo juni, ca. 3 km fra fjorårets spillplass. Bestandsutviklingen ble ikke undersøkt for enkeltbekkasin, men også i år var det den vanligste vaderarten på Fokstumyra.

Fiskemåkebestanden økte med 3 par til 7 par. Ellers ble hettemåke og rødnebbterne observert på matsøk i juni mnd.

Som et resultat av økt smånagerbestand opptrådte rovfugl mer regelmessig enn fjoråret. Totalt ble 7 arter notert hvorav 3 arter, myrhauk, dvergfalk og jordugle med hekkeindikasjon. Tårnfalk ble observert regelmessig på matsøk i området, mens kongeørn og fjellvåk ble notert med 1 obs. hver. Sistnevnte art gjorde hekkeforsøk i Vålåsjøberget. Tre observasjoner av storfalk (trolig vandrefalk) ses på som en svært interessant og sjeldent innslag på Fokstumyra.

Spurvefuglfaunaen hadde generelt færre arter og lavere tetthet enn sist år. Spesielt de åpne biotopene på myr og i heilandskap viste klar bestandsnedgang for spurvefugl, særlig gjaldt dette blåstrupe, men også løvsanger og sivspurv. I fjellbjørkeskog var det mindre markerte bestandssvingninger. Begge årene med samme artsdominans i undersøkte biotoper. Kun arter med få observasjoner/revir ga endringer i artssammensetningen i enkelte biotoper fra fjoråret.

En mulig årsak til nedgangen for spurvefugl, spesielt i åpne biotoper, kan være det ekstremt dårlige været med kulde, regn og vind som dominerte hele hekkesesongen 1987.

Haukugle er innrapportert som ny art på Fokstumyra med en observasjon fra 1984. Totalt er 128 arter + 1 art med 2 underarter registrert i undersøkelsesområdet pr. okt. 1987, av disse er 70 arter + 1 art med 2 underarter registrert hekkende.

8. LITTERATUR

- Baadsvik, K. og Bevanger, K. 1978. Botaniske og zoologiske undersøkelser i samband med planer om tilleggsreguleringer av Aursjøen, Lersja og Neset kommuner i Oppland og Møre og Romsdal fylker. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1978 - 13.
- Bevanger, K. 1978. Fuglefaunaen i Kobbelvområdet, Sørfold og Hamarøy kommuner. Kvantitative og kvalitative registreringer sommeren 1977. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1978 - 6 s. 23-33, 62 s.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. 862 s.
- Statens Naturvårdsverk 1978. BIN. Biologiska Inventerings-Normar. Liber - Förlag.
- Østbye, T. 1987. Fokstumyra naturreservat. Vegetasjon og fugl. Resultater fra feltarbeidet sommeren 1986 og sammenfatning av eldre observasjonsmateriale. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernadv. Rapport nr. 9/87.